

rit' – koniec stebiel od koreňa *Ňije šetki na jeden bok ale ras tam ras tam zme to volali ze rit ritovie no tak sa to volalo* [Košeca ILA]
 rit ovie – koniec stebiel od koreňa *ritovia* [Podkonice BB]
 ručka – časť vretien, na kt sa motá priadza *Vretienko malo naspotku hlavičku kera bola nastoknuta na rucke* [Trakovice HLO]
 sluha – drevene al plechove koleso, kt spevňuje krosna *Sluha trime šické deski na krosnoch dovedna* [Žakarovce GEL]
 smrťka – 1 zvižacky, sukadlo na navijanie priadze na cievky *Bojim se totej smertky* [Žakarovce GFL], *Na smertke tis špulame predzu* [Torysa PRE], *Doňes smertku a spulaj!* [Markušovce SNV]
 2 terefere, ram na veľke cievky, fajfy *smertka* [Studenc LVO]
 3 kladky na zavesenie nitel'nic, obrtačky *smertka* [Hnilec SNV] striga – kolovrat *striga* [Vernar BRE]
 trojnoška – podstavec, stolec na praslicu *trojnoška* [Zliechov ILA]
 zub/zubok – 1 časť sekačky – trlice *Trlica ta mala len jeden takito zubek ces prostredek a takto sa to sekalo* [Koseca ILA]
 2 časť zubiera *Najprv sa navilo do zubiera kazda hupka ekstra medzi dva zubi* [Veľka Maňa VRB]
 3 časť snovadiel, klíny na čínoch *zubi* [V Maňa VRB, Brestovec MYJ]
 4 kovovy al dreveny kliniec na rafadle *Take zubi buli na takej deske a se tak potom rafal toten len* [Bugľovce LVO]
 5 ^{pomn} hrebene upevnene na praslici, gracky *zupki* [Vernar BRE]
 zubec – kovovy kliniec na šteti *zubec* [Zavadka n Hron BRE]
 zubier – zariadenie podobne hrebeňu, kt sa používa pri navijani osnovy na krosná *zuber* [Kostolany TRČ], *zubir* [Nitr Hrádok NZ, Rozbehy SEN], *zubier* [Kostolne MYJ], *mechovi zubier* [Brestovec MYJ]

VYŠIVACIE VZORY

čert *na čertovu glove* [Lipt Lužna RUŽ]
 chlap *na chlapou* [Lipt Revuce RUŽ]
 nôžka *na noske* [Lipt Lužna RUŽ]
 oko/očko *na očka* [Val Bela PDZ]
 palec *na pet palcoy* [Lipt Lužna RUŽ]
 pani/panička *na panički* [Lipt Revuce RUŽ, Obišovce PRE], *na panie* [Važec LM]
 prst *na prstki* [Lipt Lužna RUŽ]
 rebierko *rebierka* [Zliechov ILA]
 ritka *na ritki* [Bacuch BRE]
 srdce/polsrdce *na polsrcca* [Zliechov ILA], *na štiri boskavane srca* [Val Bela PDZ], *na srce* [Detv Huta ZVO]
 srdiečko *na srcka* [Fačkov ŽIL], *na srdiecka* [Lipt Osada RUŽ, Bacúch BRE], *na srdecka* [Lipt Lužna RUŽ]

srdiečkovany *srdeckovana formička* [Zliechov ILA], *na srdieckavuo* [Beňuš BRE]
 strapáčky *strapački* [Čičmany ŽIL]
 uško *na uška* [Beňuš BRE]
 zadok *na zadok* [Bacuch BRE]
 zub/zubok *vľči zubi* [Hlboke SEN], *konske zubi* [Jablonec MOD], *na zubi* [Lipt Osada RUŽ], *na zupki* [Kriváň ZVO], *na zupki* [Nemcovce GIR]

Literatura

- BUFFA, F O rozličnej motivovanosti nárečových odvodených slov Slovenska reč, 41 1976, s 212–220
 DOLNIK, J Lexikálna sémantika Bratislava, Univerzita Komenského v Bratislave 1990 304 s
 FURDIK, J Slovtovorna motivácia v spisovnom jazyku a v nareči In Dialektologicky zborník I Bratislava, SPN 1980, s 33–38
 HABOVŠTIAK, A K otazke ľudových terminov a etnografizmov In Obsah a forma v slovnej zásobe Materiály z vedeckej konferencie o výskume a opise slovnej zasoby slovenčiny (Smolenice 1–4 marca 1983) Bratislava, JULŠ SAV 1984 s 310–312
 HLAVSOVA, J Některé zvláštnosti lidové terminologie In Dialektologicky zborník II FF UPJŠ v Prešove 1986, s 31–46
 HORECKÝ, J Základy slovenskej terminologie Bratislava, Vyd SAV 1956 148 s
 IVANOVA-ŠALINGOVA, M Štatut lexikálnej homonymie In Jazykovedné štúdie XVI Bratislava, Veda 1981, s 215–219
 KROŠLAKOVA, E Metaforické významové posuny v nárečovej lexike In Jazykovedne štúdie XXI Dialektológia Bratislava, Veda 1987, s 46–54
 KUZNECOVA, O D Slovo v govorach russkogo jazyka Sankt-Peterburg 1994
 MASÁR, I Priručka slovenskej terminologie Bratislava, Veda 1991 192 s
 MASAR, I Sémantická stránka termínu In Jazykovedne štúdie XVI Bratislava, Veda 1981, s 207–210
 NIŽNANSKY, J Homonymia a polysémia v nárečovom slovníku In Dialektologicky zborník II FF UPJŠ v Prešove 1986, s 131–144
 NIŽNANSKY, J Ludova terminologia ako súčasť teritoriálneho dialektu In Obsah a forma v slovnej zásobe Materialy z vedeckej konferencie o výskume a opise slovnej zasoby slovenčiny (Smolenice 1–4 marca 1983) Bratislava, JULŠ SAV 1984, s 306–309
 NIŽNANSKY, J Motivačne súvislosti pomenovaní náradia na tahaie vina Kultura slova, 20, 1986, s 346–351
 NIŽNANSKY, J R Synonymia v nárečovej vinohradnickej terminológii In Jazykovedné štúdie XXI Dialektológia Bratislava, Veda 1987, s 71–77
 ONDRUS, P Výskum vecnych okruhov nárečovej lexiky In Dialektologicky zborník I Bratislava, SPN 1980, s 115–119